

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

УДК 349.6(477)

*О. О. Воронятніков**кандидат юридичних наук,**докторант Науково-дослідного інституту публічного права*

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ПЕРСПЕКТИВНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ

Поруч з адміністративними заходами публічного адміністрування сферою санітарного та епідемічного благополуччя населення важливе значення має і інша група заходів, які забезпечують адміністрування сферою санітарного та епідемічного благополуччя населення шляхом прийняття програм економічного розвитку охорони здоров'я, прийняття та фінансування програм забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, забезпечення проведення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру, реалізація пілотних проектів щодо підвищення імунізації населення, боротьби з пандеміями, епідеміями та вірусними захворюваннями тощо. Основне призначення економічних методів діяльності суб'єктів публічної адміністрації при здійсненні публічного адміністрування сферою санітарного та епідемічного благополуччя населення є утворення таких економічних умов, які викликають зацікавленість у виконанні певної роботи, у підвищенні продуктивності праці та відповідно наданні фінансової підтримки, як з боку державного сектору, так і з боку приватного. Під час застосування економічних заходів управління суб'єкт управління досягає належної поведінки керованих шляхом впливу на їх матеріальні інтереси. З цією метою однаковою мірою можуть використовуватися і перспективи матеріальних переваг, і загрози матеріальних санкцій [1, с. 188]. Економічні заходи доцільно використовувати для регулювання діяльності установ так званої неприбуткової сфери діяльності з урахуванням, наприклад, того, наскільки раціонально вони витрачають власні матеріальні кошти, отримані від надання платних послуг, оренди державного майна й нерухомості [2, с. 130-131]. Втім, на нашу думку, економічні заходи зі сторони уповноважених суб'єктів публічної адміністрації потрібно також застосовувати і для заохочення приватного сектору до реалізації проектів та програм розвитку публічно-приватного партнерства, що направлено на розвиток та зміцнення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Економічні заходи можуть включати й заходи матеріального стимулювання через систему спеціально створених фондів, що акумулюють і розподіляють бюджетні кошти на охорону здоров'я разом із приватним капіталом; визначати пріоритетні напрямки фінансування і сприяння розвитку медичного обслуговування населення; забезпечувати фінансування програм підвищення кваліфікації та перепідготовки спеціалістів, які забезпечують медичне обслуговування населення; здійснювати перерозподіл коштів державного, місцевого та інших джерел щодо лікування окремих видів захворювань; встановлювати систему грантів і цільових фондів застосування різноманітних механізмів контролю за використанням ресурсів; збільшити об'єми закупівель вакцин, ліків та інших медичних препаратів тощо.

Таким чином, економічні заходи знаходять свій прояв у створенні таких умов для розвитку підпорядкованих об'єктів, за яких вони під впливом певних матеріально-фінансових стимулів можуть самостійно обирати той чи інший варіант поведінки.

Найменш розробленими економічними заходами є залучення інвестицій та розвитку відносин державно-приватного партнерства в сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Не дивлячись на те, що Законом України «Про інвестиційну діяльність» визначено обов'язок держави створюються пільгові умови інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямках, насамперед соціальній сфері, охорони навколишнього середовища і здоров'я тощо [3] інвестори все ж таки не поспішають вкладати свої інвестиції в розробку інвестиційних проектів та впроваджувати їх в життя.

Розвиток інвестиційної діяльності має ґрунтуватися на підході зрушення в бік інвестиційного мислення при плануванні заходів з протидії епідемії з метою максимального впливу інвестиційної програми і отримання найбільшої і довгостроковий користі для охорони здоров'я та еконо-

міки від програм по боротьбі з ВІЛ. Стратегічний і скоординований підхід до мобілізації ресурсів, необхідних для викорінення епідемії СНІДу, буде мати важливе значення на роки вперед. Частка внутрішнього фінансування повинна поступово збільшуватися у зв'язку з очікуваним скороченням зовнішнього фінансування в найближчому майбутньому. Одночасно всі зацікавлені сторони повинні переглянути пріоритетність витрат для оптимального співвідношення ціни і якості програм по боротьбі з епідемією [4].

Слід відзначити, що міжнародним партнерами цікавим є реалізація міжнародних проектів в контексті співпраці держав з метою забезпечення реалізації принципів міжнародного права щодо боротьби з епідеміями та пандеміями. Наприклад, затверджений план дій по боротьбі з туберкульозом для Європейського регіону ВООЗ на 2016–2020 роки, сприяючи тим самим досягненню мети глобальної стратегії «Покласти кінець ТБ» — зупинити епідемію туберкульозу, а саме до 2035 року: на 95% зменшити смертність від ТБ в порівнянні з 2015 роком, досягти рівня захворюваності менше 10 на 100 тисяч та з нульовим рівнем страждань від ТБ; до 2050: досягти нульового рівня смертності від туберкульозу та нульового рівня захворюваності затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1011-р «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2018–2021 роки» [5].

Також відзначимо, що на сьогодні в рамках міжнародного партнерства «Зупинимо туберкульоз. Україна» ініційовано організацією PATH у грудні 2017 року в рамках проекту «Виклики туберкульозу», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID). На сьогоднішній день членами Партнерства є 25 неурядових та міжнародних організацій, діяльність яких спрямована на подолання епідемії туберкульозу та проблем поєднаної інфекції ТБ/ВІЛ в Україні. Стратегія Партнерства будується на основних засадах Глобального Партнерства Стоп ТБ з метою забезпечення повноцінної та ефективної відповіді на епідемію туберкульозу в Україні, а також для сприяння покращенню співпраці держави з міжнародними та національними фондами і громадськими організаціями [6].

Загальнодержавною цільовою соціальною програмою протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014–2018 роки акцентовано увагу на необхідності вирішення питання протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, яке є одним із пріоритетних напрямів державної політики у сфері охорони здоров'я і соціального розвитку та предметом міжнародних зобов'язань України у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, зокрема щодо досягнення цілей розвитку,

проголошених у Декларації тисячоліття Організації Об'єднаних Націй, та виконання Політичної декларації 2011 року Організації Об'єднаних Націй з активізації зусиль для викорінення ВІЛ-інфекції/СНІДу [7].

Міжнародна співпраця між Україною та США щодо боротьби з епідеміями ВІЛ/СНІДом та туберкульозом було задекларовано шляхом підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки щодо основних напрямів та цілей програми допомоги з боку Агентства США з міжнародного розвитку у 2012 році [8]. В даному акті об'єктом саме інвестиційної діяльності є людський капітал. Також варто назвати Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством охорони здоров'я України та Міністерством охорони здоров'я і медичної освіти Ісламської Республіки Іран [9].

Серед найбільш дієвих економічних заходів під час боротьби з епідеміями Україною та США та Україною і Ісламською Республікою Іраном було названо: забезпечення доступу представників груп найвищого ризику та людей, що живуть з ВІЛ/СНІД, до послуг у сфері профілактики, лікування, догляду та підтримки, а також підвищення якості цих послуг; підвищення якості послуг з добровільного консультування та тестування; програм медикаментозної підтримуючої терапії з використанням метадону для ВІЛ-інфікованих споживачів ін'єкційних наркотиків; допомога органам влади України у підвищенні доступності високоякісних медичних препаратів, матеріалів та обладнання для лікування ВІЛ/СНІД шляхом зміцнення механізмів державних закупівель та постачання у системі МОЗ України; сприяння адресному розширенню профілактичних послуг у сфері протидії ВІЛ/СНІД серед військовослужбовців та працівників правоохоронних органів; допомога в удосконаленні систем та підвищенні якості послуг лабораторій, що здійснюють аналізи на ВІЛ/СНІД; допомога у зміцненні технічного та адміністративного потенціалу діагностування, лікування і супроводу хворих на туберкульоз; допомога у підвищенні обсягу та якості лабораторних послуг з діагностування туберкульозу; допомога у розбудові потенціалу профілактики та лікування мульти резистентних та високо мульти резистентних форм туберкульозу на загальнонаціональному рівні; допомога в покращенні координації послуг з лікування туберкульозу та ВІЛ/СНІД з метою забезпечення вищої якості та доступності лікування хворих на коінфекцію «туберкульоз-ВІЛ» [7; 8].

Законом України «Про державно-приватне партнерство» визначено, що державно-приватне партнерство – це співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, терито-

ріальними громадами в особі відповідних державних органів, що згідно із Законом України «Про управління об'єктами державної власності» здійснюють управління об'єктами державної власності, органів місцевого самоврядування, Національною академією наук України, національних галузевих академій наук (державних партнерів) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, установ, організацій (приватних партнерів), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами, та відповідає ознакам державно-приватного партнерства, визначеним цим Законом [10].

Одними з сфер поширення інституту державно-приватного партнерства є охорона здоров'я та надання освітніх послуг та послуг у сфері охорони здоров'я. У рамках здійснення державно-приватного партнерства відповідно до цього Закону та інших законодавчих актів України можуть укладатися: концесійний договір; договір управління майном (виключно за умови передбачення у договорі, укладеному в рамках державно-приватного партнерства, інвестиційних зобов'язань приватного партнера); договір про спільну діяльність; інші договори. Договір, укладений у рамках державно-приватного партнерства, може містити елементи різних договорів (змішаний договір), умови яких визначаються відповідно до цивільного законодавства України [10].

Розвиток державно-приватного партнерства є одним із загальновизнаних принципів діяльності державних органів у цій сфері. Їх зусилля у цьому напрямі сфокусовані на розбудові взаємовигідних партнерських стосунків між державним і приватним секторами, необхідною умовою якої є створення атмосфери довіри між державою та бізнесом.

На нашу думку, розвиток інституту державно-приватного партнерства повинен відбуватися в напрямку розбудови інфраструктури сфери охорони здоров'я, поліпшення технічного та апаратного забезпечення закладів охорони здоров'я, залученню висококваліфікованих кадрів для надання послуг в сфері охорони здоров'я, обмін інформацією, спеціалістами, організація навчання та підвищення кваліфікації за кордоном, а також в сфері епідеміологічного нагляду (спостереження) та у сфері гігієни праці та функцій із здійснення дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників.

Реалізація зазначених напрямків передбачає внесення відповідних змін та доповнень до діючої системи нормативно-правових актів як в сфері державно-приватного партнерства, так і в сфері охорони здоров'я для того щоб не лише зацікавити приватних партнерів до співпраці, але й надати їм фінансові гарантії від такої співпраці.

Література

1. Колпаков В.К. Адміністративне право України. К.: Юрінком Інтер, 1999. 732 с.
2. Ігнатченко І.Г. Форми та методи державного управління культурою в Україні: дис. на здоб наук. ступ. канд. юрид. наук. зі спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право», Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Х. 2009. 198 с.
3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560-XII. Відомості Верховної Ради України, 1991. № 47. Ст. 646.
4. Регіональна нарада з реалізації інвестиційного підходу при фінансуванні програм з ВІЛ/СНІД в країнах Східної Європи та Центральної Азії. URL: <https://phc.org.ua/news/regionalna-narada-z-realizacii-investiciynogo-pidkhodu-pri-finansuvanni-program-z-vilnsnid-v>
5. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2018—2021 роки: затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1011-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/proshvalennya-koncepciyi-zagalnoderzhavnoyi-cilovoyi-socialnoyi-programi-protidiyi-zahvoryuvannyu-na-tuberkuloz-na-20182021-roki>
6. Створення партнерства «Зупинимо туберкульоз. Україна». Як сприятиме подоланню хвороби програма партнерства. URL: <https://phc.org.ua/news/stvorennya-partnerstva-zupinimo-tuberkuloz-ukraina-yak-spriyatime-podolannya-khvorobi-programa>
7. Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 роки: Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1708-VII. Відомості Верховної Ради, 2014. № 48. Ст. 2055.
8. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки щодо основних напрямів та цілей програми допомоги з боку Агентства США з міжнародного розвитку у 2012 році: Меморандум від 03 серпня 2012 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_160#Text
9. Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством охорони здоров'я України та Міністерством охорони здоров'я і медичної освіти Ісламської Республіки Іран: від 15 жовтня 2002 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/364_020#Text
10. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 року № 2404-VI. Відомості Верховної Ради України, 2010. № 40. Ст. 52.

Анотація

Воронятников О. О. Інвестиційна діяльність та публічно-приватне партнерство перспективні економічні заходи підвищення рівня санітарного та епідемічного благополуччя населення. — Стаття.

В даній науковій статті акцентовано увагу на необхідності розвитку інвестиційної діяльності та публічно-приватного партнерства як перспективних економічних заходів підвищення рівня санітарного та епідемічного благополуччя населення. Економічні заходи зі сторони уповноважених суб'єктів публічної адміністрації потрібно також застосовувати і для заохочення приватного сектору до реалізації проектів та програм розвитку публічно-приватного партнерства, що направлено на розвиток та зміцнення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Автором акцентовано увагу, що розвиток інвестиційної діяльності має ґрунтуватися на підході зрушення в бік інвестиційного мислення при плануванні заходів з протидії епідемії з метою максимального впливу інвестиційної програми і отримання найбільшої і довгострокової користі для охорони здоров'я та економіки від програм по боротьбі з ВІЛ. Стратегічний і скоординований підхід до мобілізації ресурсів, необхідних для викорінення епідемії СНІДу, буде мати важливе значення на роки вперед. Частка внутрішнього фінансування повинна поступово збільшуватися у зв'язку з очікуваним скороченням зовнішнього фінансування в найближчому майбутньому.

Розвиток інституту державно-приватного партнерства повинен відбуватися в напрямку розбудови інфраструктури сфери охорони здоров'я, поліпшення технічного та апаратного забезпечення закладів охорони здоров'я, залученню висококваліфікованих кадрів для надання послуг в сфері охорони здоров'я, обмін інформацією, спеціалістами, організація навчання та підвищення кваліфікації за кордоном, а також в сфері епідеміологічного нагляду (спостереження) та у сфері гігієни праці та функцій із здійснення дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників.

Реалізація зазначених напрямків передбачає внесення відповідних змін та доповнень до діючої системи нормативно-правових актів як в сфері державно-приватного партнерства, так і в сфері охорони здоров'я для того щоб не лише зацікавити приватних партнерів до співпраці, але й надати їм фінансові гарантії від такої співпраці.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, публічно-приватне партнерство, економічні заходи, санітарне та епідемічне благополуччя населення, епідемія.

Анотація

Воронятников А. А. Инвестиционная деятельность и публично-частное партнерство перспективные экономические меры повышения уровня санитарного и эпидемиологического благополучия населения. – Статья.

В данной научной статье акцентировано внимание на необходимости развития инвестиционной деятельности и государственно-частного партнерства как перспективных экономических мер повышения уровня санитарного и эпидемиологического благополучия населения. Экономические меры по стороны уполномоченных субъектов публичной администрации нужно также применять и для поощрения частного сектора к реализации проектов и программ развития публично-частного партнерства, направлено на развитие и укрепление санитарного и эпидемиологического благополучия населения.

Автором акцентировано внимание, что развитие инвестиционной деятельности должно основываться на подходе сдвиг в сторону инвестиционного мышления при планировании мероприятий по противодействию эпидемии с целью максимального воздействия инвестиционной программы и получения наибольшей и долгосрочной пользы для здравоохранения и экономики от программ по борьбе с ВИЧ. Стратегический и скоординированный подход к мобилизации ресурсов, необходимых для искоренения эпидемии СПИДа, будет иметь важное значение в годы вперед. Судьба внутреннего финансирования должна постепенно увеличиваться в связи с ожидаемым сокращением внешнего финансирования в ближайшем будущем.

Развитие института государственно-частного партнерства должен происходить в направлении развития

инфраструктуры здравоохранения, улучшения технического и аппаратного обеспечения учреждений здравоохранения, привлечению высококвалифицированных кадров для предоставления услуг в сфере здравоохранения, обмен информацией, специалистами, организация обучения и повышение квалификации за рубежом, а также в сфере эпидемиологического надзора (наблюдения) и в сфере гигиены труда и функций по осуществлению дозиметрического контроля рабочих мест и доз облучения работников.

Реализация указанных направлений предусматривает внесение соответствующих изменений и дополнений в действующую систему нормативно-правовых актов как в сфере государственно-частного партнерства, так и в сфере здравоохранения для того чтобы не только заинтересовать частных партнеров к сотрудничеству, но и предоставит им финансовые гарантии от такого сотрудничества.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, государственно-частное партнерство, экономические меры, санитарное и эпидемиологическое благополучие населения, эпидемия.

Summary

Voronyatnikov O. O. Investment activity and public-private partnership promising economic as measures to increase the level of sanitary and epidemiological well-being of the population. – Article.

This scientific article focuses on the need to develop investment activities and public-private partnerships as promising economic measures to improve the level of sanitary and epidemiological well-being of the population. Economic measures by authorized public administration entities should also be used to encourage the private sector to implement public-private partnership projects and programs aimed at developing and strengthening the sanitary and epidemiological well-being of the population.

The author emphasizes that the development of investment activities should be based on a shift towards investment thinking in planning measures to combat the epidemic in order to maximize the impact of the investment program and get the greatest and long-term benefits for health and the economy from HIV programs. A strategic and coordinated approach to mobilizing the resources needed to eradicate the AIDS epidemic will be important for years to come. The share of domestic funding should gradually increase due to the expected reduction in external funding in the near future.

The development of the institution of public-private partnership should take place in the direction of building health infrastructure, improving the technical and hardware of health care facilities, attracting highly qualified personnel to provide health services, exchanging information, specialists, organizing training and advanced training abroad, as well as in the field of epidemiological surveillance (observation) and in the field of occupational health and functions for the implementation of dosimetric control of workplaces and radiation doses of workers.

The implementation of these areas involves making appropriate changes and additions to the current system of regulations in the field of public-private partnership and in the field of health care in order not only to interest private partners in cooperation, but also to provide them with financial guarantees from such cooperation.

Key words: investment activity, public-private partnership, economic measures, sanitary and epidemic well-being of the population, epidemic.